

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้าง เสริมกำลังคน เพื่อพัฒนาประเทศ เพราะ การศึกษา เป็นบันไดขั้นแรกที่จะนำไปสู่การมีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถใน การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ รัฐบาลจึงมีนโยบายในการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนเพื่อจะได้ เติบโต เป็นกำลังที่มีคุณภาพดีของชาติในอนาคต ดังในแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน จะเห็นได้ว่ามีนโยบายทางด้านการศึกษาบรรจุอยู่ด้วยตลอดมา แต่การจัดการ ศึกษาให้บรรลุผลตาม เจตนารมณ์นั้นต้องอาศัยสุขภาพ เป็นองค์ประกอบสำคัญ เพราะการที่ เยาวชนจะศึกษาเล่าเรียนได้สำเร็จตาม เอกภพภาพ เยาวชนจะต้อง เป็นผู้ที่มีสุขภาพดีเสียก่อน ซึ่งในการจัดการศึกษาถือกันว่าสุขภาพ เป็นสิ่งสำคัญ ถ้าการศึกษาคือความ เจริญงอกงามจริง บุคคลจะ เจริญงอกงาม ได้อย่างไรหากสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจของเขาไม่สมบูรณ์ ไม่ดีหรือมีแต่ข้อบกพร่อง (สุชาติ โสภประยูร 2526 : 1) จะเห็นว่าการศึกษากับสุขภาพ เป็นสิ่งที่ควบคู่กันจนยากจะแยกออกได้ ดังนั้นในแผนการศึกษาชาติ พุทธศักราช 2520 จึง ได้มีความมุ่งหมายของการศึกษาทางด้านสุขภาพว่า "ให้มีบุคลิกภาพ สุขภาพและอนามัย สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ" (กระทรวงศึกษาธิการ 2529 : 1) จากจุดมุ่งหมาย นี้จึงกำหนดให้มีหลักสูตรวิชาสุขศึกษาขึ้นในทุกระดับชั้น เพราะวิชาสุขศึกษาจะช่วยพัฒนา ความรู้ ทักษะคิดและการปฏิบัติด้านสุขภาพ ซึ่งจะทำให้เยาวชนเป็นผู้ที่มีสุขภาพดีและมีคุณภาพ ชีวิตที่พึงประสงค์ต่อไปในอนาคต

วิชาสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้เริ่มบรรจุในหลักสูตร เป็นครั้งแรกใน หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 โดยจัดให้เป็นวิชาบังคับอยู่ในหมวด พละนาถัย และได้มีการ เปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างและ เนื้อหาตามหลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ซึ่งต้องการให้หลักสูตรที่ประกาศใช้เหมาะสมกับสภาพความ

เปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน ซึ่งหลักสูตรวิชาสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของสวัสดิภาพ และสุขภาพของตนเอง และของส่วนรวม
2. เพื่อให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพ สามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันจน เกิดเป็นสุขนิสัยได้ โดยยึดถือเหตุผลทางวิทยาศาสตร์เป็นหลัก
3. เพื่อให้สามารถแก้ความเข้าใจผิด ๆ เกี่ยวกับเรื่องสวัสดิภาพและสุขภาพในชีวิตประจำวันได้
4. เพื่อให้สามารถปรับปรุง สร้างเสริม และระวังรักษาสวัสดิภาพ และสุขภาพของตนเอง และครอบครัวได้

จากจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะเห็นว่าหลักสูตรมุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพในด้าน ความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งสามด้านนี้จะต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างทั้งหลักสูตร การสอน และตัวผู้เรียน จึงจะทำให้บรรลุผลตาม วัตถุประสงค์ของหลักสูตร แต่จากอดีตที่ผ่านมาการจัดการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษา ยังประสบปัญหาอยู่มาก ดังที่ นิรันดร์ อิมามิ (2522 : 17) กล่าวว่า

ครูผู้สอนวิชาสุขศึกษาหลายท่าน ประการกว่าวิชาสุขศึกษาเป็นวิชาที่น่าเบื่อ นักเรียนเองไม่ค่อยสนใจเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะเนื้อหาวิชาที่สอน วิธีสอนของครู ตลอดจนความสนใจและแรงจูงใจของนักเรียนที่มีต่อวิชาสุขศึกษาไม่เอื้ออำนวยต่อการบรรยายภาคในการเรียนการสอนเท่าที่ควร

สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ (2521 : 46 - 49) ได้กล่าวถึงปัญหาการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาจากการประชุมวิชาการสุขศึกษา พลศึกษา และสันตนา-การแห่งชาติ ครั้งที่ 2 ว่า

ครูผู้สอนวิชาสุขศึกษาในโรงเรียนต่าง ๆ มิได้เรียนรู้ทางสาขาสุขศึกษาโดยตรง จึงไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของวิชาสุขศึกษา วิธีสอนที่จะให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมก็ทำได้ยาก ซึ่งบางครั้งต้องการให้นักเรียนเห็นของจริงหรือสภาพความเป็นจริงก็ทำไม่ได้ รวมทั้งการประเมินผลก็ไม่สามารถจัดได้ตามเกณฑ์

นอกจากนี้จากการนิเทศและติดตามผลวิชาสุขศึกษาของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา พบปัญหาในการสอนวิชาสุขศึกษาคือ เด็กไม่สนใจเรียน หลักสูตรกว้างสอนไม่ทัน ขาดแคลนอุปกรณ์การสอน ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญ ครูผู้สอนไม่มีวุฒิทางสุขศึกษา และไม่ชอบสอน (กรมพลศึกษา 2525-2529:3) / ประสิทธิภาพของครูก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาในการสอนวิชาสุขศึกษา ดังที่ปรากฏในผลการวิจัย เรื่องประสิทธิภาพการสอนวิชาสุขศึกษาของครูสุขศึกษาและครูพลศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าครูสุขศึกษาและครูพลศึกษาที่มีประสิทธิภาพในการสอนต่างกัน ทำให้มีผลต่อประสิทธิภาพการสอนวิชาสุขศึกษาแตกต่างกันได้ (ปราณี สวัสดิ์ 2525 : 80 - 81) จึงเห็นได้ว่าปัญหาในการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษา เกิดจากสาเหตุหลายประการด้วยกัน ทั้งด้านเนื้อหาวิชา ผู้เรียน สื่อการเรียน ผู้บริหาร และตัวครูผู้สอนเอง ดังนั้นสิ่งที่ควรจะแก้ไข เป็นอันดับแรกก็คือการค้นคว้าหาสาเหตุที่แท้จริงอันเป็นอุปสรรคต่อการสอนวิชาสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอันจะเป็นแนวทางช่วยให้การเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายประสบผลสำเร็จสมดังเจตนารมณ์ของหลักสูตรได้

ผู้วิจัย ในฐานะที่มีประสบการณ์การสอนวิชาสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมาเป็นเวลาหลายปี ได้ประสบปัญหาต่าง ๆ ในการสอนวิชาสุขศึกษาล้วนคลึงกับปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงได้สนใจทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของครูสุขศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของ โรงเรียนรัฐบาล ในกรุงเทพมหานคร" โดยศึกษาและ เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูสุขศึกษา เกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาสุขศึกษาตามการรับรู้ของครูสุขศึกษาที่มีประสิทธิภาพต่างกัน เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูสุขศึกษา เกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของ โรงเรียนรัฐบาล ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างครูสุขศึกษาที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัญหาการสอนวิชาสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนรัฐบาล ในกรุงเทพมหานคร สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ตามความคิดเห็นของครูสุขศึกษาในด้านวัตถุประสงค์วิชาสุขศึกษา เนื้อหาวิชาสุขศึกษา การเตรียมการสอนวิชาสุขศึกษา กิจกรรมการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษา วิธีสอนวิชาสุขศึกษา การประเมินผลการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษา สื่อการเรียนวิชาสุขศึกษา และการบริหารการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษา
2. การวิจัยนี้มุ่ง เปรียบเทียบความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างครูสุขศึกษาที่มีประสบการณ์การสอนน้อยกับครูสุขศึกษาที่มีประสบการณ์การสอนมาก

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ผู้วิจัยถือว่า ครูสุขศึกษาทุกคนที่ตอบแบบสอบถามได้ตอบด้วยความจริงใจ เข้าใจในวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ และคำตอบ เป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้
2. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยไม่คำนึงถึง เพศ คุณวุฒิทางการศึกษา และวิชาเอกของครูสุขศึกษาที่มีต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาสุขศึกษา

คำจำกัดความในการวิจัย

ปัญหาการสอน หมายถึง สิ่งที่ครูสุขศึกษาเห็นว่า เป็นปัญหาต่อการสอนวิชา
สุขศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนของคุณ

- วิชาสุขศึกษา หมายถึง วิชาที่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ
เกี่ยวกับสุขภาพ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการจัด เป็นวิชาบังคับในหมวดวิชาพลานามัยตามหลัก-
สูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

ครูสุขศึกษา หมายถึง ครูที่ทำการสอนวิชาสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
และมีประสบการณ์ในการสอนวิชาสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป

ครูสุขศึกษาที่มีประสบการณ์การสอนน้อย หมายถึง ครูที่ทำการสอนวิชาสุขศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 1 - 5 ปี

ครูสุขศึกษาที่มีประสบการณ์การสอนมาก หมายถึง ครูที่ทำการสอนวิชาสุขศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมากกว่า 5 ปี

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร ที่
เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย